

جلد سوم

احکام وقف و ابتدا
و اقسام آن

توضیح
رو حرجی و تجوید
قرآن کریم

به همراه سوالات تستی
احادیث قرآنی و اخلاقی

سطح
عالی

شهبازی، محمد، ۱۳۵۵ -

آموزش روخوانی و تجوید قرآن کریم (سطح عالی)

احکام وقف و ابتدا و اقسام آن / محمد شهبازی

شماره کتاب: ۱۳۹۳، تهران: سرزمین باران، ۱۳۹۳، ۱۷۴ ص؛

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۶۷-۰۳

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۶۷-۰۶

وضعیت فهرست نویسی: بیا

موضوع: قرآن/قرئت/آرزیابی/آموزشی

موضوع: قرآن/تجوید/شمای آموزشی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۷۷۷ BP۷۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۱۰۷ شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۳۶۱۲۴

پدیدآورنده: محمد شهبازی | ناشر: سرزمین باران

طراح جلد و قالب صفحات: محمد حسن شهبازی

صفحه آرای: آرزو کرمی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۳ | شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

مرکز پخش: ۰۹۱۲-۱۷۲۰۷۷۵

تلفن:

۳۳۹۹۸۰۱۳-۱۶

مقدمه

۷

فصل اول

درس اول: همزه قطع و وصل

طریقه ی شناختن همزه های قطع و وصل - خلاصه و بر مبنای همزه های قطع و وصل

۱۱

فصل دوم

درس دوم: وقف و ابتدا

(فایده ی شناخت وقف و ابتدا - نمونه هایی از وقف و ابتدای اشتباه و صحیح - نظایر - علامت در مورد وقف بر انتهای آیات)

۲۹

درس سوم: عوامل موثر در شناخت وقف و ابتدا

(آشنایی با معانی کلمات قرآن - آشنایی با اصیبات عرب - آشنایی با اختلاف قرائت - آشنایی با اختلاف تلفظ)

۴۳

درس چهارم: وقف و اقسام آن

(تعریف قطع و تفاوت آن با وقف - موارد سکت واجب در قرآن - وقف اضطراری - وقف اختیاری و اقسام آن)

۵۷

درس پنجم: اقسام وقف اختیاری

(وقف تام - مواضع وقف تام - احکامی که از وقت تام حاصل می شود - وقف کفای - مواضع وقف کفای - احکامی که از وقف کفای حاصل می شود)

۷۱

درس ششم: اقسام وقف اختیاری

(وقف حسن - مواضع وقف حسن - احکام وقف حسن - وقف قبیح - مواضع وقف قبیح - احکام وقف قبیح)

۸۱

درس هفتم: ابتدا

(ابتدا به معنای شروع قرائت قرآن کریم - بسمله و قطع و وصل آن - بسمله در بین سوره - ابتدا بعد از وقف - ابتدای اضطراری - ابتدای اختیاری - ابتدای تام - ابتدای کفای - ابتدای حسن - ابتدای قبیح)

۹۳

درس هشتم: علائم وقف
(وقف لازم «م» - وقف مطلق «ط» - وقف جایز «ج» - وقف مجوز «ز» - وقف مَرخص «ص» - وقف ممنوع «لا» - جایگاه وقف لازم دروقف های چهارگانه ی تام ، کافی ، حسن و قبیح)

درس نهم: علائم وقف
(«ط»-تعریف وقف مطلق - جایگاه وقف مطلق در وقف های چهارگانه - «ج»-تعریف وقف جایز - جایگاه وقف جایز در وقف های چهارگانه -- «ز»-تعریف وقف مجوز - «ص»-تعریف وقف مَرخص - «لا»-تعریف وقف قبیح - دیدگاه ابن الجزری در رابطه ی با وقف «لا»)

درس دهم: علائم دیگر در مورد وقف
بنده - حرانی - سجده های واجب - سجده های مستحب - احکام سجده های واجب

فصل دوم

درس یازدهم: روش الحاق

درس دوازدهم: کلمات استثنای در فصل کریم

خلاصه و برگزیده ی احکام فقه و احکام (دروس ۲ الی ۱۰)

فهرست منابع

۱۷۱

آموزش روخوانی و تجوید قرآن کریم

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَّ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

کتاب حاضر - که به نظر اساتید گرامر و انشای جوان محترم می رسد - جلد سوم از کتاب (آموزش روخوانی و تجوید قرآن کریم) است. بحث به شما عزیزان با مباحثه جلد اول (فصیح خوانی و تجوید مقدماتی) و جلد دوم (قواعد تجوید و تجوید استدلالی) شناختید. اینکه در مباحث این کتاب از نظر علم قرائت کمی پارا فراتر نهاده و نسبت به قواعد وقف و انشای شناخت لازم را پیدا خواهید کرد. درباره اهمیت فراگیری احکام وقف و ابتداء، به طور مبسوط و گسترده در مقدمه و آن، مطالب مهمی را بیان نموده ایم که انشاء الله به زودی به آن خواهیم پرداخت. اما در این مقدمه که بنابر اجمال است؛ به روایتی که از امیر مومنان امام علی (ع) در مورد «وقف و ابتداء» نقل شده است، می کنیم. حضرت امام علی (ع) فرموده اند: (التَّوْبِيلُ مَعْرِفَةُ الْوُقُوفِ وَ تَجْوِيدُ الْحُرُوفِ) یعنی «تربیل، شناخت محل های وقف (و ابتداء) و نیکو و درست ادا کردن حروف است». در این روایت، امام علی (ع) ترکیب و تربیل را در دو رکن اساسی یعنی «شناخت محل های وقف و ابتداء» و «صحیح ادا کردن حروف» خلاصه نموده است. مُقَلَّم شدن عبارت (مَعْرِفَةُ الْوُقُوفِ) نسبت به (تَجْوِيدُ الْحُرُوفِ)، خود حاکی بر این ادعاست که بحث «شناخت مکان های وقف و ابتداء» اگر مهمتر از فراگیری قواعد تجویدی نباشد، کمتر از آن نیست.

بنابراین با توجه به این روایت، بر همه ی قاریان و دانشجویان قرآنی، ضروری و لازم است که نسبت به شناخت محل های وقف و ابتداء، کوشش نمایند تا در هنگام قرائت قرآن کریم در محل هایی وقف

یا ابتدا نمایند که عبارت‌های خوانده شده، دارای معنای مفهوم و مفید باشد. امید است با برنامه ریزی‌ها و تلاش‌هایی که در این زمینه انجام می‌گیرد؛ روزی فرا رسد که اهمیت فراگیری بحث وقف و ابتدا کمتر از قواعد تجویدی نباشد و همه‌ی دانشجویان قرآنی و قاریان عزیز، در هنگام قرائت، در اجرای صحیح وقف و ابتدا در قرآن، در سطح مطلوبی قرار گرفته باشند؛ انشاء الله.

از دانشجویان راست‌دگرایی که ما را از دیدگاه‌ها و نظرات خود بهره‌مند فرمودند، تشکر و قدردانی می‌نمایم و کما فی السَّابِق، منتظر پیش‌نهادهای و نظرات سازنده‌ی شما بزرگواران هستیم.

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»